

CENTRALA INFORMACJI I DOKUMENTACJI

Sprawozdanie No 89 z dnia 16 stycznia 1940

ZWRACAMY UWAGĘ

I

SPRAWY WAŻNE

Strony 1 - 4

II

POLSKA

Strona	1	Wyższe uczelnie we Lwowie
"	2	Rządy bolszewików w Małopolsce Wschodniej
"	3	Wiadomości z Wilna
"	4	Niemieckie panowanie w Polsce
"	6	Głosy angielskiej partii pracy o terrorze niemieckim w Polsce
"	7	Niemcy a aprowizacja w Polsce
"	8	Niemiecki episkopat a polskie sprawy kościelne
"	9	Systematyczna grabież niemiecka w Polsce
"	11	Samoloty angielskie powinny się zjawić nad Warszawą

III

PRZEGLĄD OGÓLNY

Strona 3 Niemcy a Bałkany

.....

Sprawozdanie zawiera 19 stron

Dzięk I

S P R A W Y W A Z N E

Męczeństwo profesorów uniwersytetów

p o l s k i e h

Martyrologia profesorów uniwersytetów polskich, męczonych w niemieckich więzieniach i obozach koncentracyjnych, pociąga za sobą wciąż nowe ofiary.

Obecnie nadeszła wiadomość, że w obozie Sachsenhausen - Oranienburg pod Berlinem zmarł dnia 28 XII 39 znakomity prawnik i historyk polski prof. Stanisław Estreicher, b.kilkuletni rektor Uniwersytetu Krakowskiego, autor wielu dzieł naukowych.

Przypominamy, że w październiku władze niemieckie zwracały się do niego z propozycją, by objął stanowisko premiera w.t.zw. protektoracie polskim, który Niemcy chcieli utworzyć z części okupowanych ziem polskich. Prof. Estreicher odrzucił kategorycznie tę propozycję mimo gróźb uwięzienia go.

Dnia 8 listopada aresztowany został wraz z wszystkimi innymi profesorami Uniwersytetu Krakowskiego i wywieziony do Niemiec, gdzie wszyscy przebywają w obozach koncentracyjnych w strasznych warunkach.

W podobnych warunkach przebywa w więzieniach i obozach koncentracyjnych większość profesorów Uniwersytetu Poznańskiego. Nadeszła świeżo wiadomość o śmierci jednego z nich, zdolnego historyka prof. Jana Sajdaka. Wielkie zaniepokojenie panuje o prof. Bronisława Dembińskiego, wybitnego historyka, doktora honoris causa Uniwersytetu w Oxfordzie, znanego dobrze na terenie międzynarodowym z obrad Unii Międzyparlamentarnej i innych instytucyj międzynarodowych, dalej prof. Edwarda Taylora, jednego z najlepszych ekonomistów polskich oraz wielu innych, profesorów różnych wydziałów Uniwersytetu Poznańskiego.
/C.I.D./.

Sytuacja Belgii i Holandii

Urządzenie niemieckiej kwatery generalnej w odległości 60 km od granicy holenderskiej, zainstalowanie dalekonośnych dział nad tą granicą, stworzenie nowych lotnisk od okolic Akwizgranu do ujścia rzeki Ems, przybycie 6 nowych dywizji w pobliżu Limbourg, pewność, że belgijskie i holenderskie strofy fortyfikowane zostały sfotografowane przez niemieckie samoloty wywiadowcze ... Oto kilka faktów, dających ogólny zarys sytuacji, która spowodowała w ostatnich dniach przedsięwzięcie przez Belgię i Holandię specjalnych środków obronnych.

Trzeba tu jeszcze dodać bardziej gwałtowny

S P R A W Y W A Z N E

niż zazwyczaj ton prasy niemieckiej w odniesieniu do neutralnych i spór z powodu rzekomego lotu holenderskiego samolotu nad terytorium niemieckim.
/Lucien Romier w Le Figaro 16 I 1940/.

.....

H o l a n d i a :

Cofnięcie urlopów wywarło na ludność holenderską głębokie wrażenie, śledzi ona z wielkim zainteresowaniem rozwój wypadków. Koła oficjalne natomiast podkreślają, że nieścisłe jest mówienie o "jakimkolwiek zastrzygniętym niebezpieczeństwie". Prasa podnosi analogię środków bezpieczeństwa, przedsięwziętych przez Belgię i Holandię oraz niezłomną wolę obu krajów do obrony niezawisłości. Amsterdamski dziennik "Het Nieuws van den Dag" pisze: "Dopóki Europa Zachodnia będzie w stanie wojny, nie wolno zapominać o dwóch rzeczach:

1. Fakt, że Holandia leży w najbardziej eksponowanym punkcie Europy;
2. Fakt, że - jeżeli chodzi o środki wojskowe - lepiej jest zawsze być o trzy dni wcześniej gotowym, niż o trzy godziny za późno.
/Le Figaro z Amsterdamu 16 I 40/.

W Emst, w holenderskiej prowincji Gueldre znaleziono niemiecki balon na wieży. Balon ten wyposażony był w aparaty precyzyjne meteorologiczne oraz w radio-stację nadawczą.
/Prasa za Havasem z Amsterdamu 16 I 40/.

.....

Prasa niemiecka wyraża się gwałtownie przeciwko Belgii i Holandii, ale nie wspomina ani słowem o środkach obronnych przedsięwziętych przez te państwa. Zdaniem dobrze poinformowanych kół holenderskich cały manewr niemiecki miał na celu zastraszenie Belgii i Holandii i zmuszenie ich do otwarcia szeroko swoich granic dla produkcji niemieckiej oraz zrobienie dywersji na korzyść Z.S.R.R. zmuszając w ten sposób Anglików do pilnowania frontu zachodniego. Najmniej Holendrzy wierzą, żeby groźba niemiecka miała być niebawem zrealizowana. Tezę tą motywują jak następuje:

1. Zaskoczenie nie przyniesie już Rzeszy żadnych korzyści;
2. Jeżeli nastąpi odwilż, utrudnia ona na szereg dni inwazję; wody i kanały są zamrożone, podczas gdy drogi i grunt są całkowicie rozmokłe;
3. Środki obrony Belgii i Holandii zostały uzupeł-

S P R A W Y W A Z N E

nione i udoskonalone od 12 listopada 1939 r;

4. Opór Finlandii dodał otuchy i wiary państwom neutralnym.

/Prasa za Havasem z Amsterdamu z 16 I 40/.

B e l g i a :

Postawa ludności cywilnej i władz wojskowych pierwszorzędna. Wola do stawienia oporu niezłomna. W ciągu 15 b.m. utwierdziło się przekonanie, że narazie nastąpiło odprężenie.

/Le Figaro z 16 I 40/.

.....

Król Belgów Leopold przyjął 15 b.m. na konferencji premiera Pierlot'a, ministra spraw zagranicznych Spaak'a oraz ministra wojny gen. Denis'a.

.....

W nocy z 14 na 15 b.m. Belgia zainstalowała Wielką Kwaterę Generalną jak w czasie wojny. Stąd będą teraz wydawane wszystkie rozkazy wojskowe. Kwatera podlega bezpośrednio rozkazom króla.

/Prasa za Havasem z Brukseli 16 I 40/.

.....

Premier Daladier odbył dnia 15 b.m. po południu konferencję z ambasadorem Belgii w Paryżu p. Pol Le Tellier.

/Le Petit Parisien z 16 I 40/.

Sowiety grożą Szwecji i Norwegii

Prasa światowa ogłasza dopiero teraz wymianę not między rządami Sowieców, Szwecji i Norwegii.

Dnia 5.I. Sowiety wystosowały przez swoich reprezentantów dyplomatycznych w Sztokholmie i Oslo noty protestujące przeciwko postawie Szwecji i Belgii w konflikcie sowiecko-fińskim. W szczególności Sowiety zarzucają państwom skandynawskim:

1. Antysowiecki gwałtowny ton prasy;
2. Rekrutowanie i wysyłanie ochotników do Finlandii;
3. Przepuszczanie transportów broni i aprowizacji przez swoje terytorium do Finlandii.

Rząd Norwegii odpowiedział 6 b.m., a Rząd

No 89 z 16 I 1940

S P R A W Y W A Z N E

Szwecji 10 b.m., wyłuszczaając, że zachowanie ich jest zgodne z postawą neutralną: z konstytucją własną. Oba państwa podkreśliły równocześnie, że narody ich łączą głęboka przyjaźń z narodem fińskim i że pragną one zachowania niezawisłości Finlandii.

.....

Sowiecki komisariat spraw zagranicznych wyraża niezadowolenie z odpowiedzi Szwecji i Norwegii i podkreśla, że oba rządy nie zaprzeczają faktów, że ich odpowiedź ukrywa niebezpieczeństwa, mogące wyniknąć z ich postawy oraz że nie przeciwstawiają się one dosyć zdecydowania mocarstwom, chcącym ich wiągnąć do konfliktu.
/Agence Radio z Moskwy 16 I 40/.

Dział II

P O L S K A

Kobiety na kolei

W Białymstoku utworzono pierwszą żeńską brygadę konduktorów kolejowych. Brygada obsługiwać będzie pociągi na linii Białystok - Baranowicze. Przy parowozowni w Białymstoku urządzono kurs dla kobiet pomocników maszynistów i palaczy. Będą też urządzone dla kobiet kursy zestawiaczy, telegrafistów, zwrotniczych itp.
/Izwiestja, 11.XII.39/

Teatr kukiełek w Białymstoku

W Białymstoku utworzono teatr kukiełek, który ma objeżdżać okoliczne miasta i wsie.
/Izwiestja, 11.XII.39/

Wyższe uczelnie we Lwowie

We Lwowie obecnie czynnych jest 5 osobnych zakładów naukowych: uniwersytet, politechnika, instytut medyczny i weterynaryjny i handlowy /instytut sawiejskiej targowej/. We Lwowie bawiła specjalna komisja z Moskwy do spraw wyższych uczelni. Lwowskie wyższe szkoły już "przestawiono" na nowy sowiecki ład. Uniwersytet przyjął na pierwsze kursy 1020 studentów, politechnika 728. Na niektórych wydziałach na jedno miejsce było 5 reflektantów. Wśród przyjętych studentów jest wielu ukraińców i Żydów. Studenci lwowscy obnaszają jeszcze swoje dawne polskie czapki. Rozpoczęły pracę katedry marksizmu i leninizmu, obsadzone profesorami z Charkowa. Wykłady odbywają się w językach polskim i ukraińskim. Do czasu przejścia na etat państwowy uniwersytet i politechnika otrzymały na bieżące wydatki po 1 milionie rubli.
/Izwiestja, 11.XII.39./

Koleje żelazne w okupacji sowieckiej

Moskiewski komisariat komunikacji zorganizował na polskim obszarze okupowanym 4 dyrekcje kolejowe: lwowską, kowelską, brzeską i białostocką, w których obowiązują wszelkie przepisy bolszewickich kolei. Siedziba dyrekcji lwowskiej znajduje się we Lwowie, kowelskiej w Kowlu, brzeskiej w Baranowiczach i białostockiej w Białymstoku.
/Izwiestja, 11.XII.39./

P O L S K A

Organizacje zawodowe we Lwowie

W d.9.XII.39. we Lwowie wybrano 440 fabrycznych komitetów. Razem wybrano 1.600 członków. Robotnicy, inżynierowie i technicy stawają wobec swoich organizacji zawodowych nowe zadania: organizowanie socjalistycznego wyścigu pracy, ruchu stachanowskiego, "udarnichestwa", studiowania stalinowskiej konstytucji, naukę języka rosyjskiego i ukraińskiego, urządzania żłobków, szpitali itp.

Czynnie pracuje w organizowaniu organizacji zawodowych /"profsojuzów"/ inteligencja.
/Izwiestja, 11.XII.39./

Rządy bolszewików w Małopolsce wschodniej

Władze sowieckie w Małopolsce wschodniej przystąpiły do wcielania do wojska sowieckiego pierwszych roczników młodzieży, która w ostatnich tygodniach uzyskała obywatelstwo sowieckie.

W dalszym ciągu przeprowadzane są areszty wśród mieszkańców zamożniejszych, posądzanych o ukrywanie majątków.

Wyroby tekstylne i skórzane są coraz rzadsze, a ceny ich wprost fantastyczne. Za parę butów płaci się 200 zł. i to nie łatwo je otrzymać.

Wśród aresztowanych byłych mężów stanu i działaczy społecznych znajdują się poza prof. Kozłowskim także były minister Stanisław Grabski, prof. Głębiński, b. prezydent miasta Lwowa, dr Ostrowski i dwaj wice-prezydenci, Waryński i Chajes. Aresztowany został również b. redaktor "Chwili", Heszeles. Drukarnia "Chwili" została skonfiskowana i drukuje się tam dziennik ukraiński "wilna Ukraina". Na czele lwowskiej rady miejskiej stoi znany działacz ukraiński, dr Panczyszyn. W gmachu sądu na ulicy Batorego znajdują się biura G.P.U. 800 studentów zostało aresztowanych.

We Lwowie znajduje się obecnie 750.000 mieszkańców. Wszyscy byli polscy urzędnicy państwowi zostali wysłani w głąb Rosji i dotąd nie wiadomo, gdzie się znajdują.
/wg listu z 26.XII. w Haaret, Telawiw, Biul. Pr. Żyd. nr. 76/

P O L S K A

Prześladowanie duchownych w Polsce

Władze hitlerowskie z niezwykłą surowością odnoszą się obecnie do duchowieństwa polskiego, oskarżając księży o podburzanie ludności polskiej podczas kazań. W Warszawie uwięziono wszystkich Franciszkanów. W Krakowie przeprowadzono areszty wśród Jezuitów. Dominikanów wypędzono z klasztorów. W Lublinie skonfiskowano majątek Uniwersytetu Katolickiego i uwięziono byłych profesorów.
/Dawar - Tel. Awiw, Biul. Pr. Żyd. nr. 76./

Wiadomości z Wilna

Władze wileńskie wydały rozporządzenie, że we wszystkich lokalach i restauracjach, hotelach i innych miejscach publicznych mają wisieć napisy wyłącznie w języku litewskim.

Z dawnych banków polskich we Wilnie jedynie Bank Chrześcijański uzyskał na razie zezwolenie na otwarcie swych biur.

Komisja dla Reformy Rolnej we Wilnie przystąpiła już do prac mierniczych. Z 90 zatrudnionych dawniej geometrów przyjęto jedynie 60 Polaków, którzy są obywatelami litewskimi. Pozostały personel został zwolniony. Na ogół niewielki odsetek byłych polskich urzędników będzie mógł uzyskać obywatelstwo litewskie.
/Biul. Pr. Żyd. nr. 76 za Idisze Sztime, Kowno/

Likwidacja gdańskiego monopolu tytoniowego

Gdański monopol tytoniowy jest likwidowany. Towarzystwo to zostało założone w 1927 r. z kapitałem 8,5 milionów guldenów. Z tego 51 procent przypadło na gdańskie konsorcjum bankowe. 9 procent na niemieckie konsorcjum bankowe, 22 proc. na Bank Gospodarstwa Krajowego, reszta na inne banki zagraniczne, m. i. na British Overseas Bank i Nederlandsche Handels Mij. - razem 18 proc. w 1938 r. obrót towarzystwa wyniósł 13,9 milionów fl.
/Neue Züricher Zeitung. 9. I./

P O L S K A

Niemieckie panowanie w Polsce

Z Gubernatorstwa Polskiego dochodzą wieści o otwarciu licznych szkół niemieckich w okręgach między Łodzią i terytorium na północ od Narwi. W okręgu warszawskim otwarto już 17 szkół niemieckich, otwarcie dalszych 25 jest przewidziane. W Warszawie zarekwirowano na niemiecką naukę jeden z najpiękniejszych budynków szkolnych. W okręgu Łowicz otwarto już 6, w okręgu Grójec - 5 niemieckich szkół. Dalej przewidziane jest otwarcie szkół niemieckich w 12 miejscowościach grójeckiego okręgu. Okręg Żyrardów otrzymał siedmioklasową niemiecką szkołę powszechną. Na okręg Skiernewice planuje się 6 niemieckich szkół, z których 2 już funkcjonują. Wszystkie wymienione okręgi mają czysto polską ludność, nie ma tam także niemieckich wysp językowych. Dotychczas nie słychać nic o otwarciu polskich szkół, które z powodu wojny pozostały zamknięte.
/Neue Züricher Zeitung, 8.I./

Wiadomości z Bukaresztu o Polsce

Korespondentka "Herald-Tribune", Sonia Tomara pisze z Bukaresztu o mrozach panujących we wschodniej Europie od Bałtyku do Czarnego Morza, powodujących niewypowiedziane cierpienia ludzi, uwięzionych w obozach koncentracyjnych, lub wśród ludności uciskanej przez zaborców.

Opisy strasznych warunków polskiego bytowania dochodzą do Rumunii przez uchodźców, którym udało się przedostać przez granicę. W Warszawie, Krakowie, Lwowie i w innych miastach nie było opału w okresie zimna grudniowego i spowodowało to epidemię tyfusu i wielką śmiertelność wśród ludności. Obecnie zaś temperatura jeszcze się obniżyła. Warunki życia mogą być porównane tylko do czasów rewolucyjnych w Rosji w 1918 r, kiedy to z powodu złej komunikacji Moskwa i inne miasta były pozbawione opału.

Bombardowanie Warszawy pozostawiło miasto prawie bez szyb i dostawa nowych szyb nie była dostateczna. Setki domów w Warszawie, Krakowie, Lublinie i Lwowie mają okna zabite deskami lub blachą.

Dostawa węgla i drzewa jest ograniczona i centralne ogrzewalnie nie są naprawione. Główne rury wodociągowe pękały wskutek zamrożonej wody. Sienie mieszkań parterowych we wielu domach są pokryte lodem. Ale ludzie żyją w tych domach z powodu braku mieszkań i skupiają się w małych pokojach, ogrzanych piecykami żelaznymi.

Powiadają też, że wiele jest domów, których się w ogóle nie opala. Mieszkańcy tam prawie nigdy się nie rozbie-

P O L S K A

rają i myć się nie mogą, bo woda jest zamarznięta. Brak jest ubrania zimowego w całej Polsce, z powodu drastycznych ograniczeń niemieckich i rekwizycji przeprowadzonych przez bolszewików.

Wielu ludzi chodzi owiniętych w stare koce. Jest też brak mydła, mleka i cukru.

Wszystkie drzewa parku koło Lwowa zostały pościanane na opał przez robotników. Władze sowieckie zakazują teraz wycinania drzew przez osoby prywatne.

Ale najgorsze warunki panują w obozach koncentracyjnych jeńców i uchodźców. Jedenaście takich obozów znajduje się w Małopolsce zachodniej, gdzie niemieckie organizacje opieki społecznej zajmują się dostarczaniem żywności i odzieży, jednak żadne starania nie są podjęte, aby uchronić tych ludzi od zima.

Dwa obozy koncentracyjne zostały założone w przedmieściach Główna i Winiary pod Poznaniem. W pierwszym obozie znajduje się 7.000 osób uwięzionych.

Według informacji, otrzymanych z rezerwatu lubelskiego dla Żydów, ostatnio Niemcy przywożą grupy Żydów do granicy sowieckiej i każą im iść przez linię graniczną na rosyjską stronę. Jedna grupa 1.300 Żydów z Wiednia przybyła teraz do Lwowa, gdzie została umieszczona w drewnianej szopie przez związek kupców żydowskich.

Stosunki pod okupacją bolszewicką nie są lepsze i wielu Polaków, którzy tam się schronili, wraca po paru tygodniach z powrotem pod okupację niemiecką.
/Herald-Tribune, 13.I./

Uchodźcy na Litwie

Na Litwie w ciągu 20 dni bawiła komisja sowiecka. Objeżdżała ona obozy internowanych uchodźców i wybrała z pośród nich ok. 1.500 osób dla repatriacji na obszar polski okupowany przez bolszewików. Komisja ta repatriuje także uchodźców w Wilnie, pragnących wrócić w swoje strony.
/Izwiestja, 14.XII.39./

Zjazd pisarzy litewskich w Wilnie

W Wilnie odbył się zjazd pisarzy litewskich, na którym wybrano nowy zarząd. Prezesem wybrany został Krewe Mickiewiczus /Mickiewicz/.
/Izwiestja, 14.XII.39./

P O L S K A

Ubezpieczenie w Białostockim

W Białostockim utworzono obwodowe i miejskie oddziały ubezpieczenia społecznego. W Szupraslu otwarto "dom ubezpieczeniowy" na 150 osób.
/Izwiestja, 14.XII.39./

Kursy dla kolejarzy

W lwowskiej, białostockiej, brzeskiej i kowelskiej dyrekcjach kolejowych organizowane są kursy dla różnych gałęzi pracy kolejowej. Na kursy te przyjmowane są także kobiety. Pewna część kolejarzy pojedzie na kursy do Moskwy, Leningradu, Charkowa, Kijowa i Smoleńska.
/Izwiestja, 14.XII.39./

Linie autobusowe

Otwarto regularne kursy autobusów na liniach Lida - Orany, Lida - Iwie, Lida - Działdowo oraz Baranowicze - Nowogródek i Baranowicze - Słonim.
/Izwiestja, 14.XII.39./

Głosy angielskiej partii pracy o terrorze
niemieckim w Polsce

"Daily Herald" zamieszcza korespondencję z Antwerpii o strasznych warunkach, panujących w rezerwanie żydowskim lubelskim, gdzie ludzie wymierają jak muchy. Stosunki te opisane są w liście anonimowym, otrzymanym przez wielu korespondentów państw neutralnych w Berlinie.

Duża liczba tych Żydów pochodzi z zachodniej Polski lub z zachodnich Prus. Żydzi w innych miastach niemieckich, jak we Frankfurcie nad Odrą otrzymali ostrzeżenie władz, że będą wkrótce przesiedleni do rezerwatu.

Artykuł donosi też, że w Warszawie na murach miasta są codzien rozlepiane afisze z listą nazwisk tych, którzy zostali rozstrzelani za nielegalne posiadanie broni.

"Daily Herald" poświęca kwestii niemieckiego terroru w Polsce, w tym samym numerze część artykułu wstępnego, w którym jednak próbuje rozłączyć pojęcia okrucieństwa "hitlerowskiego" od charakteru narodu niemieckiego, oświadcza-

P O L S K A

jąc, że "potępienie całego narodu niemieckiego za zbrodnie popełnione w jego imieniu, jak niektórzy w tym kraju są skłonni czynić, świadczy o nieszczęsnej ignorancji historii i polityki".

/Daily Herald, 12.I./

U w a g a: Pismo to przedstawia opinie partii pracy, która uważa, że robotnicy niemieccy są w większości przeciwni rządowi partii hitlerowskiej i że "pozwolili się oszukać Hitlerowi i całej tej konspiracji generałów, finansistów, arystokratów i intrygantów."

Niemcy o aprowizacji w Polsce

Bazylejska "National Zeitung" donosi z Berlina:

Na stwierdzenie prasy zagranicznej, że w Polsce grozi katastrofa głodu - Niemcy oświadczają, że jest to przesada, która nie odpowiada rzeczywistości. Prawdą jest jednak, że trudności, zwłaszcza w miesiącach zimowych, są poważne. Spowodowane jest to gęstym zaludnieniem ziem tzw. gubernatorstwa i że Warszawa i Kraków sprowadzały dotychczas żywność z ziem, które "przyłączono" do Niemiec. Trudności te powiększa się przez planowaną akcję przesiedleńczą. Wobec tego niemieckie ministerstwo wyżywienia wypracowało wskazania dla rolnictwa w tzw. gubernatorstwie, które mają być zastosowane do wszystkich gospodarstw powyżej 1000 ha. Polskie izby rolnicze, które mają kontrolować wykonanie tych zarządzeń, zostaną w tym celu obsadzone przez niemieckich komisarzy.

W pierwszym rządzie ma wzrosnąć uprawa okopowych, a także buraków cukrowych. Jak donosi organ wspomnianego ministerstwa "Landpost", Niemcy spodziewają się w ten sposób tak "podnieść" rolnictwo, że będzie ono w stanie wyżywić ludność w tzw. gubernatorstwie, ale poza tym przyczynić się również do wyżywienia Rzeszy.

/National - Zeitung, 11.I./

U w a g a: W wiadomości tej zwraca uwagę, że Niemcy przyznają się, iż panują wielkie trudności w aprowizacji ludności polskiej. Projektowane zaś zarządzenia rolnicze nie tyle mają na widoku pomoc dla tej ludności, ile dowóz potrzebnych Rzeszy produktów.

P O L S K A

Spisek narodowo-socjalistyczny w Stanach
Zjednoczonych

Tajna policja amerykańska wykryła spisek narodowo-socjalistyczny. Jak wynika z oświadczeń kierownika tej policji, Edgara Hoovera, spisek był zorganizowany przez konspiratorów niemieckich i irlandzkich, z pośród których zaaresztowano 18-u oraz wykryto poważne składy broni i amunicji.

Konspiratorzy utworzyli coś w rodzaju klubu sportowego na wsi i ćwiczyli się w strzelaniu z karabinów i z rewolwerów w oddalonej miejscowości w stanie Now-Jorku. Była to organizacja rewolucyjna, mająca ścisłą łączność ze Związkiem niemiecko-amerykańskim oraz z tzw. "frontem chrześcijańskim" ojca Coughlina, znanego ze swych przemówień i występów radiowych.

Celem spiskowców narodowo-socjalistycznych było wprowadzenie dyktatury w Stanach Zjednoczonych. Akcja terrorystyczna miała wybuchnąć 27 stycznia, t.j. w rocznicę urodzin b. cesarza Wilhelma II-ego. Rewolucjoniści mieli zawładnąć szkołami wojskowymi i morskimi, arsenałami floty w Broklynie i Filadelfii, urzędami celnymi, pocztowymi oraz koszarami milicji w różnych częściach Stanów Zjednoczonych. Dwunastu członków senatu, którzy głosowali za zniesieniem embargo na broń, miało być zamordowanych. Szefem bandy był Irlandczyk John Cassiby, nazywany "Führerem". Większość z aresztowanych stanowią berlińczycy lub wiedeńczycy.

Prasa francuska, donosząc o wykryciu tego spisku, przypuszcza, że zdemaskowanie zamachowców, którzy działali z ramienia Berlina, będzie miało niewątpliwie duże reperkusje i spowoduje dalsze aresztowania i kompromitacje niektórych osobistości amerykańskich.

/Le Temps, Intransigeant, Paris-Soir i inne z 15.I./

Niemiecki episkopat a polskie sprawy kościelne

Bazyłejska "National-Zeitung" donosi o ostatniej konferencji biskupów niemieckich w Berlinie. Niektórzy z biskupów mają na zaproszenie papieża wyjechać do Rzymu, prawdopodobnie w końcu tego miesiąca.

Podróż ta nie ma jakoby żadnego związku z pokojowymi dążeniami papieża, przypuszcza się natomiast, że sytuacja kościoła w Polsce będzie odgrywała pewną rolę podczas rozmów w Rzymie - jak stwierdzają koła katolickie w Berlinie. /National-Zeitung z 9.I./

U w a g a: korespondent berliński /a za nim dziennik/ "N. Zeitung" pisze "w byle, /aphemaligen/ Polsce" - nie wiadomo czy z własnej inicjatywy, czy pod wpływem katolickich kół Berlina.

P O L S K A

Systematyczna grabież niemiecka w Polsce

Pod tym tytułem zamieszcza "L'Ordre" na pierwszej stronie artykuł, w którym pisze:

Po wojnie światowej 70 proc. terytorium polskiego było zniszczone, 4 miliony ha ziemi ornej trzeba było doprowadzić do porządku. Rządy polskie, najpierw przez reformę rolną a następnie przez celowe zarządzenia, doprowadziły rolnictwo zwłaszcza na ziemiach zachodnich do wysokiej wydajności.

Obecnie Niemcy przystąpili do organizowania wyłączenia rolników polskich z tym nastawieniem, jak pisze dr Spickermann w "Deutsche Berberkszeitung", że przynoszą oni lepsze metody uprawy ziemi. Chodzi tu więc o systematyczną "eksploatację". Niemcy wyłączaają właścicieli polskich, którym reforma rolna otwarła możliwość pracy na własnym gospodarstwie. Robotników rolnych, jeżeli ich nie wystrzelano albo wywieziono, przekształca się na niewolników. Wszystko dlatego, aby - jak pisze dr Spickermann - zachodnie ziemie polskie stały się spichlerzem Rzeszy. Jak obecnie, bez względu na położenie ludności w okręgach mniej wydajnych Niemcy wywożą produkty rolne do Rzeszy.

Chłop polski jest tak samo, jak francuski, przywiązany do ziemi, związany z nią wszystkimi siłami. Walczy o to, aby na ziemi swojej mógł pozostać i uprawiać w swoim ogródku kapustę - jak na to ma ochotę - a nie buraki na korzyść kogoś innego.

/L'Ordre, 16.I./

Komitet pomocy ludności polskiej w Amsterdamie

"De Telegraaf" donosi z Amsterdamu, że przy miejscowym Komitecie pomocy ludności polskiej utworzył się komitet pań, który organizuje na początek marca koncert. Skarbnikiem organizacji jest pan D.G.J. baron van Heemstra, Heeren-gracht 307.

/De Telegraaf z 12.I./

P O L S K A

Londyński "Times" o Polsce

"Times" zamieszcza notatkę z Rzymu o wysłanniku papieskim Alfredo Paccinim jako chargé d'affaires do Angers.

Prezes Polish Relief /pomocy dla Polski/, lord Moyne daje sprawozdanie z działalności tej organizacji niesienia pomocy uchodźcom polskim na Węgrzech i w Rumunii i apeluje do angielskiego społeczeństwa o dalsze składki. Równocześnie zwraca uwagę na trudne położenie Polaków, przybyłych do Londynu.

Dłuższy artykuł o Polsce p.t. "Głód w Warszawie", napisany przez korespondenta "Timesa" z Kopenhagi, cytuje artykuł berlińskiego korespondenta "Politiken". Odpowiedzialne koła obliczają liczbę ofiar bombardowania na 170.000. Niemcy nie usuwają ruin, ponieważ Hitler poczyna zdawać sobie sprawę, że w razie pokoju będzie musiał oddać Polskę. Ludność Warszawy wynosi obecnie około 1,500,000 i trudno zapewnić jej żywność i mieszkanie.
/The Times, 15. I./

Wiadomości o Warszawie

"Daily Telegraph" zamieszcza korespondencję ze Sztokholmu, która zawiera mniej więcej te same informacje, co artykuł w "Timesie", co dopiero przez nas cytowany.

Korespondent podaje, że Niemcy nie przestają wywozić z Warszawy wszelkiego materiału potrzebnego Niemcom dla celów wojennych, natomiast nie próbują oczyszczać stolicy z gruzów.

W tym samym numerze korespondent amsterdamski pisze o niemieckim planie podwojenia produkcji naftowej w zachodniej części Małopolski. Podobno utworzyły się dwa przedsiębiorstwa dla sfinansowania tego planu.
/Daily Telegraph, 15. I./

"Warszawa - męczeńskie miasto, nie straciła nadziei"

Pod tym tytułem zamieszcza "Excelsior" wiadomość "Trasconti" datowaną 15. I. z Warszawy. Wiadomość mówi o głodzie w Warszawie, o szerzeniu się tyfusu, braku lekarzy i złych warunkach mieszkaniowych, wobec tego, że Niemcy, poza nakazem usuwania gruzów, nic nie robią. Pomimo tego wszystkiego nastrój ludności jest bardzo dobry. Robotnicy odmawiają pracy w fabrykach broni dla Niemców. Wszyscy z cierpliwością, z zaciętym uporem czekają na wyzwolenie.
/Excelsior z 16. I./

P O L S K A

Samoloty angielskie powinny się zjawić nad
Warszawą

Dzienniki angielskie podkreślają ważność pojawienia się samolotów angielskich nad Wiedniem i Pragę. Mają nadzieję również, że taki sam lot nad Warszawą podniesie ducha w Polsce.

Wysuwają wreszcie zdanie, że raidy lotnictwa angielskiego w Niemczech mogą oszczędzić Anglii bombardowania przez lotnictwo niemieckie. Z drugiej strony lot nad Warszawą dokonany przez samoloty angielskie miałby niewątpliwie wielkie konsekwencje. Polacy bowiem są całkowicie izolowani od zagranicy i świata zewnętrznego. Mówi im się, że alianci nie mają zamiaru im pomóc i że wojna jest skończona. Obecność nad Polską samolotów angielskich wzbudziłaby u Polaków nowe nadzieje.
/Le Temps z 16.I./

Komunikaty polskie w prasie francuskiej

Wiadomość o rozstrzelaniu 30.000 Polaków, zamieszczoną w nr.88 naszego sprawozdania, podaje:
La Croix z 16.I.

Komunikat PAT-a o telegramie gen.Gamelin do gen.Sikorskiego, zamieszczony w nr.88 naszego sprawozdania, podały:
Action Française, Le Temps i La Croix z 15.I.

Wiadomości o życiu Warszawy pod terrorem niemieckim, podane przez korespondentkę "Observera" i zamieszczoną w nr.88 naszego biuletynu, podała:
La Croix z 16.I.

Niemcy budują w Polsce autostrady

Wiadomość o budowie przez Niemcy autostrad na terenie okupowanej Polski, Berlin-Moskwa, Gdynia-Wieleń, podana w nr.86 naszego sprawozdania, zamieszcza
La Croix z 15.I.

Sąd nad Starzyńskim

Do Budapesztu donoszą z Polski, że rozprawa sądowa nad prez.Stefanem Starzyńskim, który kierował obroną Warszawy, została odłożona. Rozprawie przewodniczyć ma Olpiński, b.agent Goebbelsa w Polsce i osobisty wróg Starzyńskiego.
/Poslednija Nowosti, 16.I./

P O L S K A

Zgon prof. ^Łstreichera w obozie koncentracyjnym

Komunikat C.I.D. o śmierci prof. ^Łstreichera, zamieszczony w tymże numerze sprawozdania na innym miejscu, podaje w całości "L'Action Française", a prócz komunikatu piękny ustęp pióra Charles Maurras poświęcony pamięci prof. ^Łstreichera i innych profesorów polskich, zmarłych w obozach koncentracyjnych. Pisze on m.i. "...należy głęboko skłonić głowę przed ich męczeństwem i powiedzieć bardzo głośno, że prof. Stanisław ^Łstreicher nie tylko dobrze się zasłużył staremu, sławnemu i nieśmiertelnemu narodowi polskiemu, ale także całemu światu intelektualnemu, przyczynił się do podniesienia i zwiększenia tego, co jest najszlachetniejsze w historii rodzaju ludzkiego".

W całości również zamieszcza komunikat C.I.D. "Agence Radio", a duże ustępy z niego podają: "Petit Journal" i "Poslednija Nowosti".
/Action Française, Agence Radio, Petit Journal i Poslednija Nowosti z 16.I./

Dwa lata robót przymusowych
dla Żydów w Polsce

Wiadomość o wprowadzeniu przez Niemców na terenach Polski okupowanej robót przymusowych dla Żydów na okres 2 lat, o czym już pisaliśmy w naszym sprawozdaniu zamieścił Le Populaire z 15.I.40.

Dział III

PRZEGLĄD OGÓLNY

Prasa szwajcarska

Nauka i zadania studenterii niemieckiej

W ostatnich dniach niemieckie władze uniwersyteckie zarządziły otwarcie wszystkich wyższych szkół w całej Rzeszy. Rok uniwersytecki podzielony został na trymestry, a nauka na wszystkich wydziałach bardzo skrócona. Tak np. na medycynę potrzeba 4 lat; na prawo i filologię - 2; na inżynierię, chemię i fizykę - 2 1/3 roku. Ponadto rozszerzono znacznie t.zw. studium "Langemarck" t.zn. dopuszczenie do wyższych studiów bez matury, po przebyciu 1 1/2 - rocznej "nauki" w obozie.

Studenci niemieccy podlegają obecnie obowiązkowej służbie /Studentische Dienstpflicht/, która ma częściowo wyrównać dotkliwy brak rąk roboczych. Służbę tą studenci pełnią w szczególności przy wyładowaniu wagonów z węglem lub transportów żywnościowych, w rolnictwie, przy wydawaniu kart żywnościowych etc.

Nową instytucją studencką jest też t.zw. "Studentencka propaganda wojenna" - "Studentische Kriegspropagandaeinsatz". Jej zadaniem jest - według dyrektyw przywódcy studentów niemieckich dr Scheela - "przestudiowanie historii wszystkich narodów, włącznie z narodem angielskim, z punktu widzenia "argumentów przeciw Anglii". Rezultaty tych "badań" oddane zostaną na usługi niemieckiej propagandy naczelnej.
/Neue Züricher Zeitung z Berlina 11 I 40/.

Europejska wspólnota losu

"Neue Züricher Zeitung" zamieszcza czołowy artykuł pod powyższym tytułem p. Adriano Curretti, który oświetla problemy przyszłości Europy z punktu widzenia włoskiego.
/Neue Züricher Zeitung z 9 I 40/.

Prasa angielska

Zamieranie Hamburga jako portu

Korespondent londyńskiego "Daily Herald" donosi, że Hamburg jeden z największych portów, zwolna zamiera z powodu coraz mniejszego obrotu handlowego. Tysiące robotników hamburskich jest bez zajęcia i zamiast otrzymywania wsparcia rządowego zostają oni przesiedlani do Szczecina. Doki hamburskie są zamykane i tylko mała liczba okrętów tam się zatrzymuje.

Szczecin, niemiecki port bałtycki rozbudowuje się natomiast i rząd niemiecki zakupił duże parcelę dla nowych doków i składów towarowych.

Prasa hitlerowska usprawiedliwia zanik portowego znaczenia Hamburga potrzebą przebudowania portu, ale fakt pozostaje, że blokada angielska unicestwia tę fortocę niemieckiego przemysłu i handlu. "Upadek Hamburga uważać należy za początek sukcesu angielskiej blokady." /Daily Herald Londyn 13 I 40/.

Brytyjski ambasador u Papieża

Papież przyjął na audiencji brytyjskiego ambasadora przy Watykanie p. d'Arcy Osborne. Komunikatu nie ogłoszono. W kołach politycznych Rzymu podkreślają wagę tej audiencji.
/B B C 14 I 40 Daily Telegraph z 15 I 40/.

Prasa holenderska

Giełda berlińska w oczekiwaniu akcji

oszczędnościowej

"De Telegraaf" donosi o tendencji wyczekującej giełdy berlińskiej wobec zapowiedzianej akcji finansowej polegającej na wypłaceniu 20 pct zarobków w bankach oszczędnościowych /Patrz sprawozdanie nasze No 86 z 13.I. III/5/. Nie przyczyniła się różnicą do wyjaśnienia giełdy mowa dr Heintze, prezydenta "Deutsche Sparkassen und Girorerband" na temat: "Wynagrodzenia dla składających dobrowolne oszczędności."
/De Telegraaf z 12 I 40/.

Prasa francuska

Demon niemiecki

Pan Wladimir d'Ormesson ogłasza w "Le Figaro" z 15 I 40 artykuł p.t. "Demon", w którym stwierdza na podstawie faktów, że gdyby Rzesza Wilhelma II i Rzesza Hitlera, każda w swoim czasie, wytrwały przy zdobytej pozycji i nie prowokowały konfliktów europejskich, mogłyby z czasem osiągnąć panowanie nad Europą... Ale demon niemiecki nie potrafi uszanować tego prawa, jakim jest umiarkowanie. 15 marca 1939 r. Hitler nie tylko złamał uroczysty pakt, ale zniszczył przyszłość własnego kraju.

I tu tkwi dramat Europy. Oto dlaczego wojna obecna nie jest konfliktem anglo-franco-polsko-niemieckim, lecz konfliktem Niemiec z Europą, lub ściślej - ducha pruskiego z Europą.
/Le Figaro z 15 I 40/.

Niemcy a Bałkany

Pertinax pisze w "L'Ordre", że według informacji prawnych - dotychczas niepotwierdzonych - wojska niemieckie mają się jakoby znajdować w okręgu lwowskim. Oznaczałoby to, że Rosja i Niemcy zawarły nowe porozumienie terytorialne. Byłoby to dalej słabym potwierdzeniem obietnicy niemieckiej, jaką mieli złożyć Włochom przed spotkaniem Csaky - Ciano, że nie będą naruszać pokoju na Bałkanach. Pertinax zastanawia się, czy Niemcy będą w ogóle mogli tego dotrzymać. Włochy stwierdzają wobec Berlina, że Niemcy więcej otrzymują na Bałkanach - jeżeli chodzi o gospodarczą stronę - pokojowymi stosunkami, niż przez agresję. Handel pokojowy rozwija się jednak z Bałkanami na podstawie wymiany, a Niemcy nie bardzo mogą dostarczyć tych towarów, których państwa bałkańskie potrzebują.
/L'Ordre z 16 I 40/.

Największy bombowiec świata

Jak podaje "New York Herald Tribune" z Waszyngtonu, w Kalifornii w specjalnych hangarach Douglas Aircraft Company zbudowano największy bombowiec świata, "latającą fortecę" wagi 75 ton i o zasięgu lotu ponad km. 11.000. Bez obciążenia bombowego samoloty tego typu mogą mieć obciążenie 35 ton, wobec 19 ton największych obecnie znanych bombowców. Rozpiętość skrzydeł wynosi 60 metrów, samolot wyposażony jest w motory o sile 2.000 K.M., kiedy inne obecnie samoloty mają najwyżej siłę 1.000 K.M.
/Le Metin z 16 I 40/.